

Силни емоции, пъстрота, красотата и засмени хора

съпътстваха Осмото издание на пътуващия събор на Асоциацията на фолклорните състави на българи, живеещи в чужбина – „На мегдана на другата България“, който се проведе на 3 и 4 юни в чешката столица. Организатори на тазгодишния Събор бяха танцьорите от ансамбъл „Българи“ – Прага с ръководител Тодор Ралев и сдружение „Заедно“, чийто председател е той.

Всяка година съставът-домакин на Събора избира име и тема, като целта е участващите групи да творят и да обогатяват репертоара си, спрямо избраната тема. През настоящата година Съборът бе под надслов „Празник на розата“ и с тема „Розобер в долината на розите“. Изборът на темата не е случаен – през 1903 г. гражданите на Казанлък за първи път организират Празник на розата. Той е посветен, освен на красотата и цветята, и на милосърдието. През 2023 се честват 120 години Празник на розата в Казанлък, като кулминацията на честванията бе в дните 2, 3 и 4 юни. Това са най-вълнуващите празнични дни от програмата, когато се провеждат традиционните събития като Коронясване на Царица Роза и пъстрото карнавално шествие, а „На мегдана на другата България“ си поставя за цел да пресъздаде тази традиция и атмосфера в сърцето на Европа – в Прага.

Началото

Координаторът на Събора Анита Екенова разказва за БТА, че идеята за него се заражда през 2015 г. Анита е и ръководител на лионската група за български танци и песни „От Извора“.

Заедно със своите момичета и момчета „изворчета“ създава Събора. Целта му е всички заедно, ръка за ръка, да се съберат, да танцуват на импровизирания мегдан, да обменят информация и опит и да си тръгнат оттам със стотици нови приятели. Годишен организатор на този Събор може да бъде само група-участник в него. Събитието се организира по описан регламент и всяка група-организатор следва основни точки за провеждането му, като сред основните и най-важни са реализиране на голямо хоро в съответния град, където е Съборът, концертна част, където се представят всички групи-участници, и хоротека за всички участници и гости на събитието. Първото издание на Събора – „Гергьовденски игри“ – посреща на 2 май 2015 г. в Лион, Франция, 14 групи за български фолклор от 6 европейски страни. През 2016 г. под надслов „Пролетна закачка“ идеята е продължена от „Луди-Млади“ от Монпелие, Франция, с ръководител Ива Милкова. Те посрещат в топлия средиземноморски град 20 групи от 9 европейски страни или над 400 участници на 21 май. На този Събор се прави и първата среща на ръководителите с цел основаването на Асоциация на българските фолклорни състави в чужбина. През 2017

г. щафетата поема фолклорна формация „Веселие“ от Валенсия, Испания с ръководител Минчо Райков за 3-ото издание под надслов „На хорото в Гандия“. Повече от 500 танцьори, 30 състава от 10 европейски страни разтърсват Гандия на 22 април с кръшни български хора, но не само. За първи път българите зад граница се обединяват в едно голямо българско хоро без граници. Четвъртият домакин на Събора е група „Нашенци“, Милано с организатор Радослава Недялкова. Под надслов „Нашенските традиции“ това издание дава сцена и на българската народна песен и има за патрон съпругата на президента на България Десислава Радева. Освен традиционните елементи на Събора: голямото хоро, дефиле из улиците на града и концертът, организаторите бяха подготвили представяне на фотографска изложба „Аз съм българка“ на фотографа Радослав Първанов, както и редица семинари с преподаватели от АМГИИ – Пловдив.

Петият организатор са атрактивните „Балканджии“ от китното испанско градче Ла Нусия и техният ръководител Антоанела Пенчева. „Балканджийско веселие“ събира в два дни 61 групи от 13 европейски държави, общо над 1500 участници и

гости. Хора се извиват под звуците на виртуозите от оркестър „Камчия“, гости на Събора. „Балканджиите“ подаряват флага на Събора. „Стройна се Калина вие...“ е замислен като уникален и емоционален шести Събор, който, за съжаление, не се провежда физически в периода на пандемия. Веронци не се отказват и създават първия и единствен по рода си виртуален Събор с директна връзка в 2 съборни дни – 20 и 21 юни 2020 г., с всички 35 групи, които представят по една българска легенда по оригинален начин с песен, танц и картини. Веронските нашенки шият специално за събитието 150-метров български флаг, с който трябвало да дефилират по улиците до Арена ди Верона. В периода на КОВИД те успяват да покажат флага на организираната изложба с фотоси на Асен Великов във Верона. 2021 е обявена за нулева година за Събора поради рестрикциите за събиране, налагани във всички европейски страни заради пандемията. 2022 е годината на „БГ Фолк Ритми“ – Копенхаген, Дания и Малмьо, Швеция и организаторите Панка и Николай Стоянови. Седмият събор е под надслов „Имало едно време в България“ и събира 28 групи от 11 европейски страни. Специални гости на Събора са вицепрезидентът на България Илияна Йотова, посланикът ни в Дания Светлан Стоев, генералният директор на БТА Кирил Вълчев...

Талисманът

Това е куклата Елена, орисана да носи щастие, късмет и успех на всяка група, на която гостува. Ражда се на 21 май на Събора в Милано. Оттам и нейното име – това е празникът на царете Св. св. Константин и Елена, но и на българските нестинари. Българският народ е единственият, който танцува върху огън, така че в Елена гори пламъкът на българщината и тя го носи навсякъде, където отива. Тя пътува всяка година от страна в страна и сменя премяната си от новите организатори. Първата ѝ премяна е кюстендилска сая, изработена от Десислава Вричева. Всеки домакин на Събора трябва да я премени в нова традиционна българска носия. В Ла Нусия Тони Пенчева накупя Елена в красив варненски костюм, а през 2022 г. Панка Стоянова, един от организаторите на Събора, собствено ръчно ушива прекрасна родопска носия за Елена. В Прага пък куклата имаше ръчно изработена и избродирана премяна, която е същата като едни от основните носии на ансамбъл „Българи“, а именно тракийска носия. Изработена е от сънародничката ни Снежанка Александрова. Идеята е да се запазят всички прекрасни български носии, с които всяка година се облича Елена, и след време да се направи изложба с тези експонати.

Ансамбъл „Българи“ – участва в Събора за пръв път през 2019 г.

в Ла Нусия, Испания, след това виртуално през 2021 във Верона, Италия и през 2022 г. в Копенхаген, Дания. В продължение на месеци, под ръководството на Тодор Ралев екипът работи по организацията на събитието. Задачите са разпределени между всички представители на ансамбъла – от разрешителни в Общината за провеждане на голямо хоро и масово събиране на хора, през уговаряне на зала, която да събере всички танцьори, от измисляне на декори

за сцената, през изработването на сайт на събитието, който да събере на едно място цялата важна информация за събитието, до записването и потвърждаването на групите. Същевременно ансамбълът репетира усилено новите хореографии за Събора. Не е чудно, че тези млади хора бяха изпипали с любов и желание всичко, до най-малките детайли.

Повече от 70 фолклорни състава от 15 държави се събраха в Прага, за да изнесат открит урок по родолюбие

Събитието започна още на 2 юни с подгрываща хоро-тека и открит урок с трима хореографи. На 3 юни сцена на Събора бе „Топ Хотел Прага“, където бяха настанени всички участници и се осъществи официалното откриване. На него присъстваше Н. Пр. г-н Данчо Мичев, извънреден и пълномощен посланик на България в Чешката република, който се обърна към участниците с радостни и поощрителни думи. Първи на „мегдана“ излязоха танцьорите от ансамбъл „Българи“, подготвили специална програма, посветена на празника на розите. Всъщност, всички останали групи, чрез своите танци, песни и постановки, също пресъздадоха части от празника, така както се отбелязва в Розовата долина в района на градовете Карлово и Казанлък. Последва представяне на всички ансамбли и творчески работилници чак до късно през нощта.

Голямото хоро

Вярвате или не, според организаторите, на Вацлавския площад в чешката столица са се събрали около 3000 души – не само представители на отделните ансамбли, но и наши сънародници, живеещи в Прага и Чехия, дошли да споделят празника. Ръка за ръка, с радост и усмивки, носталгия и тъга, но преди всичко с любов към Родината, към българщината и към нашия фолклор, те направиха преживяването неповторимо.

И докато чета споделените емоции и благодарности на страницата на „Мегдана на другата България“ попадам на стихотворение, спонтанно написано, но със сигурност обединяващо още неотшумелите емоции:

Завърнах се в дома.

*А мислено пътувам пак
към спомените хубави
от златна Прага.*

*Въртят се в хоровод
усмихнати лица
и шарени носии*

*от пъстрите картини
на Мегдана.*

*На Другата България
благодаря сърдечно,
че има Ви и пазите
тъй свято в душите си
магията на българското,
която свързва ни
с ритъма на танците,
където и да сте в света,
приятели.*

Таня Сандхам, 07.06.23, Оксфорд ◆

